

สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
Operational Condition of Administration of the Child Development Centers under the Local
Government Organization in Nangrong District, Buriram Province

โกวิทย์ เจริญพจน์* ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์** ผศ.ดร.นิตยา บรรณประสิทธิ์***

*นักศึกษาลัทธิศรัทธาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ปริกษาวิทยานินพนธ์หลัก

***อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ปริกษาวิทยานินพนธ์ร่วม

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และระดับการศึกษา ในกรอบของ เนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่ และด้านการบริหารจัดการ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 201 คน ได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตาราง ของเครจซี่และมอร์แกน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด แบบสอบถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ 1.772 ถึง 7.098 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9265 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าทีและการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะใช้การเปรียบเทียบรายคู่ วิธีของเชฟเฟ่ กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบริหารจัดการ รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงบประมาณ
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัด บุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและจำแนกตามระดับการศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน
3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด ในแต่ละด้านได้แก่ ด้านบุคลากร คือควรมีการจัดสรรตำแหน่งครูให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ด้านงบประมาณ คือ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนด้านการศึกษาให้มากขึ้น ด้านวัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่ คือ มีเครื่อง สนามที่เหมาะสมกับเด็กและด้านการบริหารจัดการ คือควรมีการติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

คำสำคัญ : สภาพ, การดำเนินงาน, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstract : The purposes of this research were to study and compare the states of administration of the child development centers under the Local Administrative Organization (LAO) in Nangrong district, Buriram province classified by positions and educational in four aspects : Man, Money, Materials and Management. The samples were all 201 administrators, child care takers and child development center committees. The instrument used was a 3- part questionnaire, including checklist, 5-point rating scale and open-ended form with the reliability of 0.9265. The basic statistics employed in this study were percentage, mean and standard deviation. The hypotheses were tested by t-test and F-test. The Scheffé' method was used to compare each pair of the aspects. The statistical significance was set at .05 levels. The findings were as follows:

1. The opinions of the administrators, child care takers and child development center committees about the operational conditions of administration of the child development centers under the LAO in Nangrong district, Buriram province both as a whole and at each aspect were at a high level. The highest mean score was management, followed by man while the lowest mean score was money.

2. The comparison of the opinions of the administrators, child care takers and child development center committees about the operational conditions of administration of the child development centers under the LAO in Nangrong district, Buriram province, classified by positions back background both as a whole and at each was not different. The comparison of the opinions of the administrators, child care takers and development center committees about the operational conditions of administration of the child development centers under the LAO in Nangrong district, Buriram province, classified by educational both as a whole and at each was not different.

3. The additional opinions and suggestions about the operational conditions of administration of the child development centers which were highly recommended in the man should allocate enough time for the students to move in on the budget, the Department of Local Government should allocate more budget to subsidize education, equipment and facilities, should be appropriate to the children's playground management.

Keywords : states, administration, child development centers

บทนำ การศึกษาถือเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาจนถึงเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งบุคคลในแต่ละวัยควรได้รับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต การจัดการศึกษาให้มีการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนทุกวัยได้เข้าถึงโดยง่ายและตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญเพราะประชาชนจะได้การพัฒนาอย่างทั่วถึง ดังนั้น

การจัดการศึกษาให้กับประชาชนจึงถือเป็นหน้าที่สำคัญยิ่งของรัฐ ซึ่งในอดีตนั้นการบริหารและการจัดการศึกษา ยังมีลักษณะการรวมอำนาจอยู่ที่ศูนย์กลาง ส่งผลให้การดำเนินการเกิดความล่าช้า ไม่คล่องตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในท้องถิ่นและชุมชน ไม่มีโอกาสมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สถานศึกษาไม่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างหลากหลายและตรงตามความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน เพื่อส่งเสริมบุคคลให้มีสิทธิ์เสมอกันในการได้รับการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549 : 6) การศึกษาจึงมีความจำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ ตั้งแต่เกิดจนตาย เพราะการศึกษาช่วยให้คนมีความรู้ มีทักษะ และมีประสบการณ์อย่างเพียงพอต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสมทุกช่วงชีวิต ดังนั้นทุกประเทศทั่วโลกจึงให้ความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก รวมทั้งประเทศไทยที่ได้มีกฎหมายบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาไว้เป็นข้อกำหนดในการปฏิบัติ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นและเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายบัญญัติ ซึ่งในการจัดการศึกษาท้องถิ่นนั้นมีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย โดยกำหนดให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม ระเบียบวินัยและมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. ม.ป.ป : 8)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนราชการต่างๆ และที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง ดังนั้น การจัดการศึกษาไม่ว่าหน่วยงานใดจะเป็นผู้จัดการศึกษา เป้าหมายสำคัญที่สุด คือ คุณภาพของนักเรียนที่ผ่านการสอนของครูในสถานศึกษานั้น ๆ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถในทุก ๆ ด้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษา และทรัพยากรทางการบริหารจัดการศึกษา ประกอบด้วย ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่ ด้านการบริหารจัดการอำนาจการตัดสินใจส่วนใหญ่อยู่ที่ผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งอยู่กับการจัดสรรงบประมาณให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละปี ทั้งนี้การดำเนินงานและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดทรัพยากรทางการบริหารจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งแต่ละแห่งยังมีความเหลื่อมล้ำแตกต่างกันมาก (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 3-4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จะต้องเตรียมความพร้อมในด้านงบประมาณและบุคลากร ด้านการศึกษาด้วย เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้เพื่อทราบแนวโน้มและทิศทางการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นแนวทางส่งเสริมพัฒนาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และระดับการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวน 408 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 64 คน ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 64 คน และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 280 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 16 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148- 149) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 201 คนแล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามสถานภาพตำแหน่ง ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารจำนวน 32 คน ผู้ดูแลเด็กจำนวน 32 คน และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 137 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลไทยเจริญ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9265

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ถึงนายกเทศมนตรีและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง แบบสอบถามจำนวน 201 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้ 201 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลแต่ละส่วน ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หากค่าร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

4.2 สภาพการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิเคราะห์ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยการทดสอบค่าที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample t-test) กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ หาก ร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบริหารจัดการ รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงบประมาณ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่าทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ในแต่ละด้าน มีดังนี้

4.1 ด้านบุคลากร ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการจัดสรรตำแหน่งผู้ดูแลเด็ก ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน รองลงมาคือ ควรพิจารณาความดีความชอบจากผลงานเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน

4.2 ด้านงบประมาณ ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะจำนวนมากที่สุด คือ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนด้านการศึกษาให้มากขึ้น รองลงมาคือ ควรมีการระดมงบประมาณจากทุกภาคส่วน

4.3 ด้านวัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่ ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะจำนวนมากที่สุด คือ มีเครื่องเล่นสนามที่เหมาะสมกับเด็ก รองลงมาคือ ห้องน้ำ ห้องส้วม อ่างล้างหน้า แปรงพื้นสะอาดตรงตามมาตรฐาน

4.4 ด้านการบริหารจัดการ ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมาคือ ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ

อภิปรายผล

จากการวิจัยสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน มีประเด็นที่ค้นพบ ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบทบาทของครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก และมีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กมากที่สุด ในช่วงที่อยู่ในศูนย์ฯ จะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ รู้จักรับผิดชอบ รักเด็ก อุบนิสยอ่อนโยน จิตใจโอบอ้อมอารี มีความยุติธรรม มีลักษณะเป็นผู้นำ เพื่อจะเป็นผู้ที่ให้การดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก เป็นการวางรากฐาน ความคิด สติปัญญา อารมณ์ สังคมลักษณะนิสัย เสริมสร้างบุคลิกที่ดีให้แก่เด็ก ซึ่งเปรียบเสมือนการวางรากฐานของประเทศ จากสาเหตุดังกล่าวจึงส่งผลให้ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ตระหนักในความสำคัญของสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จึงมีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในความรับผิดชอบ ได้รับการสนับสนุน ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ด้านการบริหารจัดการ ในการดำเนินการต่าง ๆ เช่น การจัดสรรงบประมาณเพื่อสื่อการเรียนการสอน การปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ เครื่องเล่นสนาม การพัฒนาและส่งเสริมสวัสดิการของบุคลากรผู้ดูแลเด็ก แต่งบประมาณที่จัดสรรให้อาจไม่เพียงพอ ต่อการดำเนินงานได้ทั้งหมด ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553 : 10) รัฐบาลได้มีนโยบายกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งได้รับการถ่ายโอนหน่วยงานให้ทำหน้าที่จัดการศึกษาด้านปฐมวัยหรือที่เรียกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีอิสระในการที่จะบริหารจัดการงานด้านการศึกษาปฐมวัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยในฐานะเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งสามารถจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในเขตบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนที่รับบริการ จึงได้มีนโยบายพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานโดยได้มีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้แก่ผู้บริหารท้องถิ่น และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการจัดทำคู่มือมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในปัจจุบันจึงมีประสิทธิภาพมากกว่าในอดีต เนื่องจากในปัจจุบันกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดโครงการ

ฝึกอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องและมีหน้าที่รับผิดชอบงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดสรรทุนการศึกษาให้แก่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและเรียนสาขาปฐมวัยโดยตรงเพื่อให้การจัดประสบการณ์ของครูผู้ดูแลเด็กมีประสิทธิภาพมาก การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ พระราชบัญญัติการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ 2 แนวทางดังนี้

1.1 การดำเนินการจัดการศึกษาเอง โดยดำเนินการจัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเอง หรือขยายหรือเปลี่ยนแปลงระดับและประเภทการศึกษา โดยให้สถานศึกษาที่จัดตั้งขึ้นใหม่หรือสถานศึกษาเดิมที่ขยายหรือเปลี่ยนแปลงระดับและประเภทการศึกษาจัดการ ศึกษาในระดับและประเภทที่มีความพร้อมและเหมาะสมตามความต้องการภายในท้องถิ่นดำเนินการรับถ่ายโอนภารกิจการจัดการศึกษาที่รัฐบาลถ่ายโอนภารกิจการศึกษาของรัฐให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารการจัดการศึกษา

1.2 การดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วม เป็นการดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐ โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการส่งเสริม สนับสนุน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อุปกรณ์ทางการศึกษา ทรัพย์สินอื่น ๆ รวมทั้งการเสนอแนะ และร่วมพัฒนาการศึกษา ดังนั้นการจัดการ ศึกษาของท้องถิ่นต้องเป็นลักษณะการกระจายอำนาจที่ชัดเจน แต่ต้องแยกกันระหว่าง การบริหารขององค์กรท้องถิ่นกับการบริหารการศึกษาในท้องถิ่น บทบาทของครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก และมีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กมากที่สุดในช่วงที่อยู่ในศูนย์ฯ จะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ รู้จักรับผิดชอบ รักเด็ก อุทิศตนอุทิศใจให้ออมอารี มีความยุติธรรม มีลักษณะเป็นผู้นำ เพื่อจะเป็นผู้ที่ให้การดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก เป็นการวางรากฐาน ความคิดสติปัญญา อารมณ์ สังคมลักษณะนิสัย เสริมสร้างบุคลิกที่ดีให้แก่เด็ก ซึ่งเปรียบเสมือนการวางรากฐานของประเทศ จากสาเหตุดังกล่าวจึงส่งผลให้ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแสดงความคิดเห็นต่อ สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสมพร แดงสวัสดิ์ (2548 : 8-10) ได้กล่าวไว้ว่า ทรัพยากรทางการศึกษา คือ ปัจจัยทุกสิ่งทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาซึ่งประกอบด้วยทรัพยากรหลัก 4 อย่างได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการจัดการที่ดี ทรัพยากรและทรัพยากรทางการศึกษามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เป็นปัจจัยสนับสนุนให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของหรือการศึกษา และยังได้กล่าวไว้ว่าทรัพยากรเป็นตัวกลางหรือตัวกระตุ้นที่ทำให้กิจกรรมของโรงเรียนหรือหน่วยงานดำเนินการไปได้และทรัพยากรจะมีบทบาทต่อกิจกรรมหรือการดำเนินธุรกิจของโรงเรียนหรือหน่วยงานทั้งในด้านของปริมาณหรือคุณภาพทำให้การทำงานสำเร็จลงได้ด้วยดี ทรัพยากรทางการศึกษา เป็นปัจจัยทุกสิ่งทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยทรัพยากรหลัก 4 คือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการจัดการที่ดี ทรัพยากรทางการศึกษาซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน จะเป็นปัจจัยสนับสนุนการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายการจัดการศึกษา

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การจัดการศึกษาของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจำเป็นต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่ายอีกทั้งยังต้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่ผ่านความเห็นชอบของคนในท้องถิ่นและสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการกำหนดนโยบายเพื่อใช้เป็นหลักในการดำเนินงานด้านการศึกษาร่วมกัน ซึ่งเมื่อทุกฝ่ายยึดถือนโยบายส่วนกลางร่วมกันเป็นหลัก ไม่ยึดถือความคิดส่วนตัวเป็นหลักในการบริหารงาน ก็สามารถดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จได้ ไม่ว่าสถานการณ์จะแตกต่างกันก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553 : 14-15) บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายก ๓ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตลอดจนบุคลากร ซึ่งทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาทิหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร และผู้ทำความสะอาด เป็นต้น โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานให้การศึกษาและพัฒนาการสำหรับเด็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมและเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมฤทธิ์ เนตรประไพ (2547 : 96) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดนครปฐม จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่าไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยและมีนโยบายการดำเนินงานที่ชัดเจนในการดำเนินงาน คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทในหน้าที่และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีแผนพัฒนาและงบประมาณใช้ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ผู้บริหารและคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการนิเทศติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องรายงานผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีความรู้หรือวุฒิการศึกษาที่ต่างกันก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดมลักษณ์ คำลือ (2553 : 55) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและตำแหน่งต่างกันมีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จากทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ ด้านการบริหารจัดการ ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ ควรมีการจัดสรรตำแหน่งครูให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมไปมาก และได้มีการยกฐานะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาเหมือนโรงเรียน ดังนั้นภาระงานและการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนแก่เด็กจึงจำเป็นต้องมีบุคลากรหรือครูที่มีจำนวนเพียงพอแก่เด็กและเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เชี่ยวชาญด้านเด็กเล็กโดยเฉพาะ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่า ด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีวิธีการบริหารจัดการงบประมาณในการใช้จ่ายหรือจัดสรรงบประมาณให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีการวางแผนการใช้จ่ายจัดลำดับความสำคัญ กำหนดระดับและปริมาณงบประมาณเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีการติดตามกำกับการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้ทรัพยากรซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด

2. ผลการวิจัยพบว่า ข้อ 15 มีแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี ข้อ 19 เบิกจ่ายงบประมาณด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นควรมีนโยบายส่งเสริมและจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนด้านการศึกษาให้เพียงพอต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และอำนาจการบริหารจัดการขึ้นอยู่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ และควรกำกับเรื่องการใช้จ่ายงบประมาณและเรื่องความโปร่งใสและการตรวจสอบได้

3. ผลการวิจัยพบว่า จากคำถามปลายเปิดประเด็นที่มีผู้เสนอแนะจำนวนมากที่สุด ดังนั้นควรมีการจัดสรรครูให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน และควรพิจารณาความดีความชอบจากผลงานเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งจังหวัด เพื่อให้ทราบสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวมทั้งจังหวัด

2. ควรศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพัฒนาการจัดการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553) **มาตรฐานหน่วยงานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- _____. (ม.ป.ป). **คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- สมพร แดงสวัสดิ์. (2548). **การศึกษาปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สัมฤทธิ์ เนตรประไพ. (2553). **ความคิดเห็นของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546**
(สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

อุดมลักษณ์ คำลือ. (2553). **พรรณนะต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**
ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.